

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА  
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ  
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ  
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО**

**Кафедра теорії та історії культури**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**  
проректор з навчальної роботи  
в.о. проф. Бондарчук В.О.

---

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ У СВІТОВИХ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ  
ПРОЦЕСАХ: ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ**

**Другого рівня вищої освіти**

**галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»  
спеціальність: 034 «Культурологія»  
освітньо-наукова програма: «Музична культурологія»**

**Освітній ступінь «Магістр»**

**Київ 2020 рік**

Програма навчальної дисципліни **«Синтез мистецтв у світових культурологічних процесах: історія і сьогодення»** для студентів освітнього ступеня «Магістр» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 034 «Культурологія», освітньо-науковою програмою «Музична культурологія». – 19 с.

Укладач (розробник):

**Харченко П.В.**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського;

Рецензент:

**Тишко С.В.**, доктор мистецтвознавства, професор кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

Схвалено Науково-методичною радою НМАУ імені П. І. Чайковського для студентів освітнього ступеня «Магістр» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 034 «Культурологія», спеціалізації «Музична культурологія».

Протокол № 10 від « 20 » серпня 2020 року.

© Харченко П.В., 2020 рік

© НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2020 рік

Обсяг курсу – 210 годин  
 Аудиторних – 64 годин  
 Лекційних – 32 години  
 Семінарських – 32 години  
 Самостійних – 146 годин  
 Заліки – 3,4 семестр

**Опис навчальної дисципліни**  
**«СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ У СВІТОВИХ КУЛЬТУРОТВОРЧИХ ПРОЦЕСАХ:**  
**ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ»**

| Найменування показників                                                                                 | Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь | Характеристика навчальної дисципліни                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                         |                                                              | денна форма навчання                                                                                                     |
| Кількість кредитів ECTS – 7                                                                             | 03 «Гуманітарні науки»                                       | Нормативна навчальна дисципліна загально-професійної підготовки                                                          |
|                                                                                                         | 034 «Культурологія»                                          |                                                                                                                          |
| Модулів: 2                                                                                              | Спеціалізація: «Музична культурологія»                       | Рік підготовки: 2                                                                                                        |
| Змістових модулів: 2                                                                                    |                                                              | Семестр: 3, 4                                                                                                            |
| Індивідуальне науково-дослідне завдання: -                                                              |                                                              | Теоретичні, лекційні: 32                                                                                                 |
| Загальна кількість годин: 210                                                                           |                                                              |                                                                                                                          |
| Тижневих годин для денної форми навчання:<br><u>аудиторних</u> – 2<br>самостійної роботи студента – 5,3 | Освітній ступінь: Магістр                                    | Практичні, семінарські: 32                                                                                               |
|                                                                                                         |                                                              | Самостійна робота: 146                                                                                                   |
|                                                                                                         |                                                              | Індивідуальні завдання: *                                                                                                |
|                                                                                                         |                                                              | -                                                                                                                        |
|                                                                                                         |                                                              | Вид контролю:<br>Вид контролю:<br>Змістових модулів – 2,<br>Модуль 1 - залік (3 семестр)<br>Модуль 2 - залік (4 семестр) |

\*виконання індивідуальних завдань здійснюється за рахунок самостійної роботи

## **Пояснювальна записка**

Питання синтезу мистецтв має глибокі історичні коріння, адже окремі його аспекти порушувалися у працях мислителів Стародавньої Греції та Стародавнього Риму, і нині, в умовах сучасного культуротворення, має значну питому вагу, зокрема – у процесі підготовки високопрофесійного фахівця в галузі музичної культурології, майбутніх науковців-дослідників проблем розвитку культурних процесів у суспільстві. Адже за допомогою інформації, яка висвітлюється у процесі засвоєння дисципліни «Синтез мистецтв у світових культуротворчих процесах: історія і сьогодення», магістри культурології мають можливість набуття нових відомостей і уточнення існуючих знань з проблем взаємодії різних мистецьких мов, шляхів та перспективних напрямків розвитку мистецтва у наш час, здобути окремі відомості щодо подальших умов плідного розвитку й саморозвитку особистості у світовому культурному просторі саме за допомогою занурення у різні види мистецтва. Отже, інформація, яку отримують магістри у процесі засвоєння матеріалів дисципліни, у подальшому полегшує процеси адаптації майбутніх професіоналів у своїй фаховій галузі.

**Метою курсу** є надання магістрам культурологам знань з методології, теорії та історії питань синтезу різних видів мистецтва в минулому і сьогодні. Адже розвиток різних видів мистецтва у наш час є невідокремленим від процесів інтеграції, синтезу, що за своєю сутністю є найбільш явними проявами гармонії в культурі суспільства. Мета дисципліни також передбачає виховання майбутньої творчої молоді, здатної до професійного розвитку та саморозвитку упродовж життя, тобто таких особистостей в сфері культури, які володіють методами розкриття свого творчого, духовного, інтелектуального потенціалу в професійній діяльності засобами різних видів мистецтва, розуміючи їх специфіку та основні характеристики.

### **Завдання дисципліни:**

- ознайомити магістрів культурологів, із комплексом понять, які складають основи теорії синтезу видів мистецтв, провідними положеннями сучасної науки щодо питання інтеграції та синтезу мистецтв;
- дослідити особливості синтезу мистецтв в історичному аспекті, а також в умовах сучасного культуротворення;
- надати студентам інформацію щодо специфіки сучасного культуротворчого простору в контексті світових мистецьких тенденцій синтезу та інтеграції мистецтв у наш час;
- проаналізувати основні поняття, пов'язані з синтезом мистецтв, а також їх взаємодію із спорідненими поняттями;
- розкрити особливості різних мистецьких мов та їх вплив на сприйняття людини в процесі спілкування з мистецтвом;

- надати студентам культурологам знання, допомогти набути навички і вдосконалити вміння щодо шляхів самостійного використання творчого потенціалу синтезу мистецтв у власній майбутній фаховій діяльності;

- створити умови для набуття здобувачам освіти мовних компетентностей (володіння англійською, італійською мовами тощо) для максимального розкриття сутності синтезу мистецтв у національній та світовій науковій риторичі;

- ознайомити магістрів щодо особливостей взаємодії музики з іншими видами мистецтва в сучасних світових мистецьких процесах;

- сформувати у магістрів навички творчого пошуку та відбору інформації з взаємодії різновидів мистецтва у різних його жанрах і видах, зокрема – у культурному просторі музичного мистецтва.

**Предметом** навчальної дисципліни є синтез мистецтв у сучасних умовах культуротворення, вивчення перспективних напрямків розвитку модерного, сучасного мистецтва в Україні та за її межами, дослідження нових можливостей проявів творчості мистецької молоді з точки зору розвитку тезаурусу, загальної ерудиції, професійних можливостей та ефективної самореалізації у фаховій діяльності в галузі культурології.

**Об'єктом** дисципліни є розвиток культурологічних та мистецьких тенденцій сьогодення в сфері синтезу мистецтв, вивчення перспектив взаємодії людини і соціуму в умовах сучасного культуротворення; залежність специфіки проявів єдності різних мистецьких мов від регіональних культурних особливостей.

**Вихідні навчальні компетенції (з інших курсів), необхідні для успішного засвоєння магістрами навчального змісту дисципліни:** знання курсів історії світової культури, філософії, естетики, історії української та зарубіжної музики, історії стилів в мистецтві.

**Основні поняття:** синтез мистецтв, інтеграція, сприйняття людини, емпатія, почуттєвість, емоційна сфера людини, різновиди мистецтва, синтетичні жанри мистецтв, художній образ, сучасне мистецтво, модерне мистецтво, специфіка мистецьких мов, розвиток особистості, розвиток культури, культуротворення, сучасний підхід до синтезу мистецтв, сучасне музичне мистецтво, комунікативні процеси, мистецтво і комунікація.

**Анотація дисципліни:** дисципліна орієнтована на здобуття студентами знань щодо актуальних проблем взаємодії і взаємопроникнення різновидів мистецтва, їх вплив на розвиток і становлення особистості музикантів, а також представників професій різних видів мистецтва в суперечливих умовах розвитку сучасного суспільства й сучасного культуротворення, навичок практичного використання здобутих знань в процесі власного професійного

зростання. Завдяки розвитку тезаурусу, світоглядних орієнтацій та мотивації майбутніх професіоналів-культурологів до успішного особистого розвитку, саморозвитку та самопроектування, зростає їх можливість успішної соціальної та професійної адаптації. Під час засвоєння матеріалу передбачається наявність у магістрів знань, вмінь та навичок з курсів відповідних гуманітарних, культурологічних та музикознавчих, дисциплін, предметів загально-професійного циклу.

**Місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівців:** курс орієнтований на удосконалення системи знань, вмінь та навичок магістрів культурологів щодо процесів розвитку й формування особистості за допомогою взаємодії, взаємопроникнення різних видів мистецтв в історичному та сучасному культурологічному вимірах; здобуття магістрами перспективних світоглядних орієнтацій, необхідних для успішної професійної та особисто-творчої самореалізації в сучасному мистецькому та культурологічному просторі.

**Методика викладання** передбачає читання лекцій (аудиторні заняття з використанням додаткових фото і відео матеріалів), проведення семінарських занять, підготовку доповідей та написання есе з їх подальшим обговоренням в аудиторії, індивідуальну, самостійну роботу студентів.

Курс вивчається у 3 і 4 семестрах. Під час вивчення курсу планується одна модульна контрольна робота. По закінченні курсу студенти складають залік.

**Вимоги до засвоєння курсу «Синтез мистецтв у світових культуротворчих процесах: історія і сьогодення».**

***Студенти повинні знати:***

- базові поняття курсу «Синтез мистецтв у світових культуротворчих процесах: історія і сьогодення»;
- основні закономірності синтезу мистецтв в їх історичному ракурсі та з точки зору найсучасніших тенденцій розвитку;
- принципи й особливості специфіки виразового й художнього потенціалу тієї чи іншої мови мистецтва;
- особливості художньої творчості як однієї з базових складових розвитку особистості засобами мистецтва;
- культурологічні та психологічні особливості сприйняття людиною художнього образу твору, що передбачає взаємодію, взаємопроникнення, інтеграцію мистецьких мов;
- особливості синтезу, інтеграції мистецтв у нинішньому світовому мистецькому просторі;
- основні принципи розвитку інформаційної культури, механізми розвитку комунікативно-професійного потенціалу особистості, критерії, що визначають її готовність до мовленнєвої (іноземної) взаємодії.

***Студенти повинні вміти:***

- визначати й аналізувати сучасні напрямки процесів синтезу мистецтв;
- самостійно знаходити та відбирати інформацію стосовно предмету курсу, критично оцінювати наукові концепції в галузях психології сприйняття, художньої творчості в аспекті синтезу мистецтв;
- втілювати у власній культурологічній практиці основні психологічні, культурологічні та мистецтвознавчі положення щодо реалізації авторського творчого задуму за допомогою синтезу мистецтв;
- самостійно робити неупереджені висновки щодо проявів синтезу мистецтв у культурологічних та мистецтвознавчих процесах, спираючись на фактологічний матеріал;
- визначити методи та прийоми, що є найбільш ефективними для розвитку професійного мовлення студента як складової європейської міжкультурної комунікації у контексті їх мовної підготовки;
- застосовувати нові активні форми і методи у вивченні іноземної мови, в частині комунікативних процесів та їх взаємодії.

Навчальний курс складається з двох модулів (1. «Особливості процесів розвитку синтезу мистецтв в історичному аспекті», 2. «Специфіка процесів сучасного культуротворення в аспекті синтезу мистецтв») та двох змістових модулів: 1. «Особливості процесів синтезу мистецтв у сучасній культурі: історія і сьогодення»; 2. «Вплив синтезу мистецтв на розвиток особистості».

У змістовому модулі 1. передбачене самостійне відвідування магістрами мистецьких акцій, що унаочнюють прояви синтезу мистецтв на сучасному етапі, і проводяться у виставковій залі ІПСМ НАМ України; виставковій залі НАМ України; виставковому комплексі “Мистецький арсенал”, інших виставкових та концертних залах).

У змістовному модулі 2., беручи до уваги аспект сьогоденної мистецької практики у сфері взаємодії мистецтв, студентам пропонується обрати самостійно і доповісти про відвідування лекцій, концертів, вистав, презентацій тощо, предметом яких є вітчизняна мистецька й культурна практика з точки зору активізації тенденції синтезу мистецтв.

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**  
**«СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ У СВІТОВИХ КУЛЬТУРОТВОРЧИХ ПРОЦЕСАХ:**  
**ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ»**

| Назва змістових модулів і тем                                                                       | КІЛЬКІСТЬ ГОДИН       |                        |                     |                 |             |   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|------------------------|---------------------|-----------------|-------------|---|
|                                                                                                     | Денна форма           |                        |                     |                 |             |   |
|                                                                                                     | Загальний обсяг годин | Обсяг годин аудиторних | у тому числі        |                 |             |   |
| Теоретичні, лекційні                                                                                |                       |                        | Практ., семінарські | Самостійна роб. | Контр. Мод. |   |
| МОДУЛЬ I. Особливості процесів розвитку синтезу мистецтв в історичному аспекті                      |                       |                        |                     |                 |             |   |
| Змістовий модуль 1. Особливості процесів синтезу мистецтв у сучасній культурі: історія і сьогодення |                       |                        |                     |                 |             |   |
| Тема 1. Вступ до курсу. Синтез мистецтв: історичний аспект                                          | 10                    | 2                      | 2                   |                 | 6           | - |
| Тема 2. Основні завдання синтезу мистецтв                                                           | 10                    | 2                      | 2                   |                 | 6           | - |
| Тема 3. Роль художнього образу в синтезі мистецтв                                                   | 18                    | 4                      | 4                   |                 | 10          | - |
| Семінар: Художня образність в аспекті взаємодії мистецтв: сучасні завдання, пошуки, перспективи     | 24                    | 6                      |                     | 6               | 12          | - |
| Тема 4. Синтез мистецтв і розвиток особистості музиканта в умовах сучасного культуротворення        | 16                    | 4                      | 4                   |                 | 8           | - |
| Тема 5. Сприйняття мистецтва: психологічний і культурологічний аспекти                              | 16                    | 4                      | 4                   |                 | 8           | - |
| Семінар: Теорії особистості в сучасних галузях наукових знань                                       | 8                     | 4                      |                     | 4               | 10          | - |
| Тема 6. Культурологічні основи єдності краси і корисності в мистецтві                               | 4                     | 2                      | 2                   |                 | 10          | - |
| Модульна контрольна робота за модулем I                                                             | 2                     | 2                      |                     |                 |             | 2 |
| Разом за змістовим модулем I.                                                                       | 100                   | 30                     | 18                  | 10              | 70          | 2 |
| Разом за модулем I.                                                                                 | 100                   | 30                     | 18                  | 10              | 70          | 2 |

|                                                                                                                 |     |    |    |    |     |   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----|----|----|-----|---|
| <b>МОДУЛЬ II. Специфіка процесів сучасного культуротворення в аспекті синтезу мистецтв</b>                      |     |    |    |    |     |   |
| <b>Змістовий модуль 2. Вплив синтезу мистецтв на розвиток особистості</b>                                       |     |    |    |    |     |   |
| Тема 7. Специфіка різних видів мистецтва                                                                        | 16  | 4  | 4  |    | 8   | - |
| <i>Семінар: Психолого-педагогічні та культурологічні основи впливу синтезу мистецтв на розвиток особистості</i> | 24  | 6  |    | 6  | 12  | - |
| Тема 8. Образотворче мистецтво в синтезі мистецтв                                                               | 14  | 2  | 2  |    | 10  | - |
| Тема 9. Синтез у пластичних мистецтвах                                                                          | 18  | 4  | 4  |    | 10  | - |
| <i>Семінар: Синтез мистецтв і дизайн</i>                                                                        | 26  | 6  |    | 6  | 14  | - |
| Тема 10. Сучасні тенденції і стратегії розвитку синтезу мистецтв                                                | 18  | 4  |    |    | 10  | - |
| <i>Семінар: Роль синтезу мистецтв у художній культурі XXI століття</i>                                          | 24  | 6  |    | 6  | 12  | - |
| <i>Контроль модульний за змістовним модулем 2.</i>                                                              | 2   | 2  |    |    |     | 2 |
| <i>Разом за змістовним модулем 2.</i>                                                                           | 110 | 34 | 14 | 18 | 76  | 2 |
| <b>РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ II</b>                                                                                      | 110 | 34 | 14 | 18 | 76  | 2 |
| <b>Разом за модулем I та II</b>                                                                                 | 210 | 64 | 32 | 32 | 146 | 4 |

## ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### МОДУЛЬ I. Особливості процесів розвитку синтезу мистецтв в історичному аспекті

#### *Змістовий модуль 1. Особливості процесів синтезу мистецтв у сучасній культурі: історія і сьогодення*

##### **Тема 1. Вступ до курсу. Синтез мистецтв: історичний аспект**

Витоки синтезу мистецтв. Соціальні аспекти виникнення синтезу мистецтв. Синтез мистецтв у різні історичні епохи. Зв'язок синтезу мистецтв з соціокультурним розвитком суспільства. Залежність домінуючих видів мистецтва від ідеологічних, соціально-політичних та культурних умов розвитку суспільства в той чи інший історичний період.

**Література:** 5; 6; 7; 11; 19; 25; 27; 29; 34; 42; 44; 45; 57; 61; 63; 64; 70; 81; 86; 89; 92.

## **Тема 2. Основні завдання синтезу мистецтв**

Вплив синтезу мистецтв на культурний розвиток особистості. Формування світогляду особистості і синтез мистецтв. Основні завдання синтезу мистецтв у світлі необхідності розвитку і саморозвитку людини упродовж життя.

**Література:** 1; 2; 3; 7; 8; 12; 13; 17; 18; 20; 28; 30; 31; 34; 37; 46; 47; 50; 51; 52; 53; 57; 61; 65; 70; 76; 77; 80; 82; 85; 87; 92.

## **Тема 3. Роль художнього образу в синтезі мистецтв**

Поняття “художній образ” і його роль в синтезі мистецтв. Зв’язок художньої ідеї та синтезу в мистецтві. Творчий задум митця та спільна дія різновидів мистецтва. Роль художнього образу в синтезі мистецтв в наш час.

**Література:** 4; 13; 18; 20; 34; 44; 48; 53; 55; 58; 66; 68; 71; 77; 78; 82; 85; 88; 90.

### ***Семінар: Художня образність в аспекті взаємодії мистецтв: сучасні завдання, пошуки, перспективи***

#### **Питання до семінару:**

- Еволюція уявлень щодо поняття художнього образу в мистецтві.
- Специфіка вираження художнього образу в мистецтві в залежності від засобів, технік, стилів, форм і методів.
- Поняття художнього образу і художньої ідеї мистецького твору: онтологічні дискусії у межах сучасного культуротворення
- Взаємодія мистецтв у сучасній культурі: пошуки нових шляхів художньої виразності.

**Література:** 18; 21; 36; 44; 53; 55; 58; 59; 68; 71; 77; 78; 82; 85.

#### **Тема 4. Синтез мистецтв і розвиток особистості музиканта в умовах сучасного культуротворення**

Основні завдання розвитку особистості в умовах сьогодення. Роль мистецтва у розвитку особистості. Становлення професіоналізму митця сьогодні. Розвиток особистості та синтез мистецтв: проблеми, пошуки, перспективи вирішення проблеми.

**Література:** 4; 5; 16; 18; 24; 49; 55; 56; 57; 58; 59; 63; 64; 71; 72; 74; 82; 87.

#### **Тема 5. Сприйняття мистецтва: психологічний і культурологічний аспекти**

Психологічне підґрунтя художнього сприйняття. Залежність художнього сприйняття від вікових, соціальних, культурних чинників розвитку особистості. Основні закони художнього сприйняття. Роль різновидів мистецтва у художньому сприйнятті людини. Взаємодія різних видів мистецтва з точки зору психології художнього сприйняття.

**Література:** 3; 18; 19; 23; 24; 32; 36; 41; 48; 55; 56; 57; 64; 72; 76; 77; 82; 83.

#### ***Семінар: Теорії особистості в сучасних галузях наукових знань***

##### **Питання до семінару:**

- Теорії особистості як методологічне підґрунтя наукових досліджень в різних галузях знань про людину.
- Дослідження і оцінка в теоріях особистості.
- Основні теорії особистості від З.Фрейда до сучасності.
- Феноменологічний та гуманістичний напрями в теорії особистості.
- Базові положення вітчизняних психологів щодо теорій особистості.
- Персонологія в сучасній системі наукових знань про людину.

**Література:** 19; 23; 24; 36; 41; 48; 55; 57; 64; 72; 76; 77; 82; 83.

#### **Тема 6. Культурологічні основи єдності краси і корисності в мистецтві**

Краса і корисність в мистецтві: особливості взаємодії. Поняття “краса” і “корисність” в соціокультурному розвитку суспільства. Основні чинники єдності краси і корисності в мистецтві. Особливості прояву краси і корисності в різних видах мистецтва. Важливість єдності краси і корисності в синтезі мистецтв. Практика єдності краси і корисності в мистецтві.

**Література:** 7; 9; 15; 27; 28; 32; 38; 39; 46; 50; 52; 53; 54; 60; 66; 77; 82; 88; 91.

### **Модульна контрольна робота за змістовим модулем 1.**

Оцінювання рівня знань, набутих вмінь та навичок магістрів культурологів після засвоєння матеріалу здійснюється за допомогою модульної контрольної роботи, якою передбачається відповіді на тестові завдання (форма тестової відповіді на 20 запитань, що передбачають як відповіді розгорнутого, пояснювального змісту, так і відповіді у формі “так” чи “ні”), а також написання есею (до 3500 знаків) на тему: “Еволюція синтезу мистецтв у ХХІ сторіччі: застосування найсучасніших технологій і нові погляди на основні функції мистецтва в соціумі”.

## **МОДУЛЬ II. Специфіка процесів сучасного культуротворення в аспекті синтезу мистецтв**

### ***Змістовий модуль 2. Вплив синтезу мистецтв на розвиток особистості***

#### **Тема 7. Специфіка різних видів мистецтва**

Основні види мистецтва в культурі людства. Особливості різних мистецьких мов. Сприйняття різновидів мистецтва. Залежність художнього образу від мови мистецтва. Залежність синтезу, інтеграції мистецтва від використання того чи іншого його виду.

**Література:** 15; 20; 28; 30; 32; 34; 38; 40; 43; 47; 54; 60; 69; 77; 79; 83; 84; 85.

### ***Семінар: Психолого-педагогічні та культурологічні основи впливу синтезу мистецтв на розвиток особистості***

**Питання до семінару:**

- Індивідуальність і особистість мистця: поняття розвитку, успішної самореалізації та творчості в сучасних умовах;
- Роль різновидів мистецтва у розвитку особистості. Синергія у модерному мистецтві.
- Практика використання сучасних технік і технологій в синтезі мистецтв.
- Світові традиції та найяскравіші приклади організації конкурсів, фестивалів, виставок, метою і завданнями яких передбачено взаємодію різних видів мистецтва.

**Література:** 16; 18; 24; 34; 49; 55; 56; 58; 59; 61; 63; 64; 71; 72; 74; 82; 87.

### **Тема 8. Образотворче мистецтво в синтезі мистецтв**

Специфіка образотворчого мистецтва. Історичні аспекти синтезу мистецтва в образотворчості. Сприйняття образотворчого мистецтва та емоційно-естетичний розвиток особистості. Роль образотворчого мистецтва в синтезі мистецтв.

**Література:** 3; 12; 20; 22; 28; 30; 34; 44; 47; 61; 63; 77; 78; 82; 84; 90.

### **Тема 9. Синтез у пластичних мистецтвах**

Особливості пластичних мистецтв. Специфіка художнього образу в пластичних мистецтвах. Синтез та інтеграція в пластичних мистецтвах. Взаємозв'язок форми та змісту художнього образу в пластичних мистецтвах. Використання взаємодії мистецтв в сучасній мистецькій практиці.

**Література:** 3; 5; 7; 8; 11; 13; 15; 21; 22; 32; 33; 36; 62; 66; 67; 68; 69; 73; 87.

### ***Семінар: Синтез мистецтв і дизайн***

#### **Питання до семінару:**

- Розвиток дизайну і синтез мистецтв.
- Особливості дизайну як виду мистецтва.
- Єдність краси і корисності в дизайні.

- Теорія синтезу мистецтв в дизайні.
- Прикладні аспекти взаємодії мистецтв в дизайні.
- Основні тенденції розвитку синтезу мистецтв в сучасному дизайні.

**Література:** 5; 7; 9; 14; 26; 27; 34; 38; 39; 40; 46; 58; 63; 64; 69; 74; 76; 77; 79.

### **Тема 10. Сучасні тенденції і стратегії розвитку синтезу мистецтв**

Зростання ролі синтезу мистецтв в мистецькій практиці на сучасному етапі. Перспективні напрями розвитку синтезу мистецтв і їх використання у XXI столітті. Взаємодія культури і менеджменту: соціальний, культурологічний та естетичний аспекти. Актуальні завдання розвитку культури XXI століття і синтез мистецтв.

**Література:** 4; 7; 25; 26; 28; 34; 38; 47; 61; 82; 87; 88; 90.

### ***Семінар: Роль синтезу мистецтв у художній культурі XXI століття***

Поняття “художня культура” на сучасному етапі. Розвиток сучасного мистецтва і культуротворчі процеси: аспекти взаємодії. Роль синтезу мистецтв в подальшому розвитку культури. Економічні, соціальні, політичні основи розвитку художньої культури. Взаємодія різновидів мистецтва як важливий навчально-виховний засіб впливу на розвиток культури суспільства.

**Література:** 5; 6; 7; 10; 24; 34; 37; 38; 47; 51; 70; 61; 72; 74; 84; 88; 89.

## **СЕМІНАРСЬКІ ЗАННЯ -32 год.**

**Дивись Програму навчальної дисципліни**

## **САМОСТІЙНА РОБОТА-146 год**

Завданнями для самостійної роботи магістрів в межах опрацювання матеріалу даного курсу передбачається розгляд і висвітлення під час лекційної роботи таких питань:

- Основні завдання і роль синтезу мистецтв в розвитку мистецької, загальнокультурної, соціальної, психолого-педагогічної, естетичної та інших складових суспільства.
- Специфіка виразових засобів різних видів мистецтва. Вплив цієї специфіки на вираження художньої образності в тому чи іншому мистецькому творі.
- Розкриття основ корисної взаємодії різних мистецьких мов.
- Психологічні та фізіологічні (в межах психофізіології, загальної психології) передумови підвищення рівня ефективності впливу інтеграції, синтезу мистецтв на розвиток особистості, розкриття індивідуальних якостей та здібностей людини.
- Використання сучасних технік і технологій у синтезі мистецтв: практичні приклади, знайдені самостійно.

## **Критерії оцінки результатів самостійної роботи студентів**

У процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами.

Результати самостійної роботи студентів оцінюються екзаменатором відповідної дисципліни або комісією.

Результати оцінювання самостійної роботи студента проявляються у проведенні контрольних заходів з конкретної дисципліни.

## МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

### Загальна організація оволодіння модульною програмою та оцінювання навчальної діяльності магістрів

*Загальний підсумковий контроль* полягає у підведенні підсумків виконання

| Діяльність викладача                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Діяльність магістра                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Кількість балів | Термін                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Лекції;</li> <li>• Консультації до курсу чи окремих тем;</li> <li>• Проведення семінарських занять;</li> <li>• Підготовка навчально-методичних матеріалів;</li> <li>• Проведення тематичних та модульних форм контролю, перевірка рівня засвоєння аспірантами навчального матеріалу;</li> <li>• Підсумковий контроль (залік).</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Відвідування лекційних та семінарських занять;</li> <li>• Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; виконання вправ, добір дидактичного матеріалу, обговорення проблемних питань, тестування, написання самостійної роботи тощо);</li> <li>• Самостійна робота студента (вивчення окремих тем або питань, що винесені на самостійне опрацювання, підготовка до семінарських занять тощо);</li> <li>• Написання модульної контрольної роботи.</li> <li>• Підсумковий контроль.</li> </ul> | 0-100           | Відповідно до розкладу занять та терміну, встановленого викладачем |
| <b>Загальна кількість балів (максимальна) – 100</b><br><b>Підсумковий контроль – залік</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                 |                                                                    |

усіх практичних завдань, що виконувалися протягом засвоєння матеріалів навчальної дисципліни, усуненням прогалин у засвоєнні окремих питань курсу та вирішенням питання про готовність кожного магістра до заліку.

Підсумкове семестрове оцінювання результатів навчальної діяльності студентів проводиться на екзамені за чотирибальною шкалою у вигляді оцінок «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

### КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ МАГІСТРІВ

**ОЦІНКА “ВІДМІННО”:** Досконала відповідь. Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний самостійно мислити, може визначати тенденції та протиріччя процесів, робить аргументовані висновки, вирішує творчі завдання.

**ОЦІНКА “ДОБРЕ”:** Чіткі відповіді з незначними несуттєвими неточностями, або ж відповіді вірні, однак неповні, або при всіх вірних відповідях відсутність самостійності мислення.

**ОЦІНКА “ЗАДОВІЛЬНО”:** Схематичні, неповні або приблизні, частково невірні відповіді, відсутність відповідей на допоміжні запитання викладача.

**ОЦІНКА “НЕЗАДОВІЛЬНО”:** невірні відповіді на переважну більшість запитань, або повна відсутність відповідей. Студент не розуміє основного навчального матеріалу, не здатен відтворити головні етапи історичного процесу або сутність головних теоретичних понять.

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою                              |
|----------------------------------------------|-------------|------------------------------------------------------------|
|                                              |             | для екзамену, заліку                                       |
| 90 – 100                                     | A           | відмінно                                                   |
| 82-89                                        | B           | добре                                                      |
| 74-81                                        | C           |                                                            |
| 64-73                                        | D           | задовільно                                                 |
| 60-63                                        | E           |                                                            |
| 35-59                                        | FX          | незадовільно з можливістю повторного складання             |
| 0-34                                         | F           | незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни |

### Структура залікових кредитів дисципліни

| Кількість модулів та змістових модулів | Кількість годин, відведених на: |                                                      |
|----------------------------------------|---------------------------------|------------------------------------------------------|
|                                        | Аудиторні заняття               | Індивідуальна робота та самостійна робота аспірантів |
| <b>Модуль 1.</b>                       | <b>30</b>                       | <b>70</b>                                            |
| <b>Змістовий модуль 1.</b>             | <b>30</b>                       | <b>70</b>                                            |
| <b>Модуль 2.</b>                       | <b>34</b>                       | <b>76</b>                                            |
| <b>Змістовий модуль 2.</b>             | <b>34</b>                       | <b>76</b>                                            |
| <b>Разом за семестр</b>                | <b>64</b>                       | <b>146</b>                                           |

### Вимоги до заліку з предмету “Синтез мистецтв у світових культуротворчих процесах: історія і сьогодення”

1. Витоки синтезу мистецтв.

2. Соціальні аспекти виникнення синтезу мистецтв.
3. Синтез мистецтв у різні історичні епохи.
4. Зв'язок синтезу мистецтв з соціокультурним розвитком суспільства.
5. Залежність домінуючих видів мистецтва від ідеологічних, соціально-політичних та культурних умов розвитку суспільства в той чи інший історичний період.
6. Вплив синтезу мистецтв на культурний розвиток особистості.
7. Формування світогляду особистості і синтез мистецтв.
8. Основні завдання синтезу мистецтв у світлі необхідності розвитку і саморозвитку людини упродовж життя.
9. Роль художнього образу в синтезі мистецтв.
10. Поняття “художній образ” і його роль в синтезі мистецтв.
11. Зв'язок художньої ідеї та синтезу в мистецтві.
12. Творчий задум митця та спільна дія різновидів мистецтва.
13. Роль художнього образу в синтезі мистецтв в наш час.
14. Основні завдання розвитку особистості в умовах сьогодення.
15. Роль мистецтва у розвитку особистості.
16. Становлення професіоналізму митця сьогодні.
17. Розвиток особистості та синтез мистецтв: проблеми, пошуки, перспективи вирішення проблеми.
18. Психологічне підґрунтя художнього сприйняття.
19. Залежність художнього сприйняття від вікових, соціальних, культурних чинників розвитку особистості.
20. Основні закони художнього сприйняття.
21. Роль різновидів мистецтва у художньому сприйнятті людини.
22. Взаємодія різних видів мистецтва з точки зору психології художнього сприйняття.
23. Краса і корисність в мистецтві: особливості взаємодії.
24. Поняття “краса” і “корисність” в соціокультурному розвитку суспільства.
25. Основні чинники єдності краси і корисності в мистецтві.

26. Особливості прояву краси і корисності в різних видах мистецтва.
27. Важливість єдності краси і корисності в синтезі мистецтв.
28. Практика єдності краси і корисності в мистецтві.
29. Специфіка різних видів мистецтва.
30. Основні види мистецтва в культурі людства.
31. Особливості різних мистецьких мов.
32. Сприйняття різновидів мистецтва.
33. Залежність художнього образу від мови мистецтва.
34. Залежність синтезу, інтеграції мистецтва від використання того чи іншого його виду.
35. Образотворче мистецтво в синтезі мистецтв.
36. Специфіка образотворчого мистецтва.
37. Історичні аспекти синтезу мистецтва в образотворчості.
38. Сприйняття образотворчого мистецтва та емоційно-естетичний розвиток особистості.
39. Роль образотворчого мистецтва в синтезі мистецтв.
40. Особливості пластичних мистецтв.
41. Специфіка художнього образу в пластичних мистецтвах.
42. Синтез та інтеграція в пластичних мистецтвах.
43. Взаємозв'язок форми та змісту художнього образу в пластичних мистецтвах.
44. Використання взаємодії мистецтв в сучасній мистецькій практиці.
45. Розвиток дизайну і синтез мистецтв.
46. Особливості дизайну як виду мистецтва.
47. Єдність краси і корисності в дизайні.
48. Теорія синтезу мистецтв в дизайні.
49. Прикладні аспекти взаємодії мистецтв в дизайні.
50. Основні тенденції розвитку синтезу мистецтв в сучасному дизайні.
51. Сучасні напрями розвитку синтезу мистецтв.

52. Зростання ролі синтезу мистецтв в мистецькій практиці на сучасному етапі.
53. Перспективні напрями розвитку синтезу мистецтв і їх використання у XXI столітті.
54. Культура і менеджмент.
55. Актуальні завдання розвитку культури XXI століття і синтез мистецтв.
56. Роль синтезу мистецтв в художній культурі.
57. Поняття “художня культура” на сучасному етапі.
58. Мистецтво і культура: аспекти взаємодії, міжнаціональні комунікативні моделі.
59. Роль синтезу мистецтв в подальшому розвитку культури.
60. Економічні, соціальні, політичні основи розвитку художньої культури.
61. Взаємодія різновидів мистецтва як важливий навчально-виховний засіб впливу на розвиток культури суспільства.

## МЕТОДИ НАВЧАННЯ

### *Педагогічні:*

- вербальний: пояснення, коментарі, обговорення;
- аналітичний: робота з літературою, аудіо-відеоматеріалами;

### *Мистецтвознавчі:*

- жанровий: визначення характерних ознак колективів за жанровими ознаками;
- стилістичний: визначення характерних ознак колективів до певної історичної доби, національності, регіону.

## МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичним забезпеченням дисципліни є:

1. Лекції, семінари, практичні заняття, відеофільми.

2. Галузеві довідкові, енциклопедичні та бібліографічні видання (див. Рекомендована література)

## ЛІТЕРАТУРА

1. Азгальдов Г.Г. Численная мера и проблемы красоты в архитектуре. – М., 1978.
2. Амосов Н.М. Моделирование мышления и психики. – К., 1965.
3. Арнхейм Р.Р. Искусство и визуальное восприятие. – М., 1974.
4. Архитектура и эмоциональный мир человека. – М., 1985.
5. Галев Б.М. Человек. Искусство. Техника / Проблема синтезиса в искусстве. – Казань, 1997.
6. Бердяев Н.А. О человеке, его свободе и духовности: Избранные труды. – М.: Флинта, 1990. – 354с.
7. Божко Ю.Г. Красота пользы и польза красоты (системная эстетика архитектуры и дизайна). – Х., 2002.
8. Божко Ю.Г. Эстетические свойства архитектуры. Моделирование и проектирование. – К., 1990.
9. Божко Ю.Г. Основы архитектоники и комбинаторики формообразования: Учебник. – Харьков, 1991.
10. Божко Ю.Г., Срывкина В.В., при участии Хоменко С.Т., Лаврентьева И.Н., Лупашко А.А. Программа автоматизированной оценки эстетического качества объемно-пространственной структуры объектов градостроительства – ЭКСОГ. – Х., 1987.
11. Борисовский Г.Б. Наука, техника, искусство. – М., Наука, 1969.
12. Борисовский Г.Б. Красота и стандарт. Издательство Комитета стандарта, мер и измерительных приборов при Совете Министров СССР. – М., 1968.
13. Боумен Г. Графическое представление информации. – М., 1971.
14. Буковецкая О.А. Дизайн текста: шрифт, эффекты, цвет. – М., 2000.
15. Буров А.К. Об архитектуре. – М., 1960.

16. Васадзе А.Г. Проблема художественного чувства: Вопросы психологии художественного творчества. – Тбилиси, 1978.
17. Вейль Г. Симметрия. – М., 1968.
18. Вилюнас В.К. Психология эмоциональных явлений. – М., 1976.
19. Гачев Г.Д. Жизнь художественного сознания: Эпос. Лирика. Театр. – М., 1976.
20. Гика М. Эстетика пропорций в природе и искусстве. – М., 1936.
21. Грибер Ю.А. «Синтез искусств» // Матеріал знаходиться в мережі Інтернет за посиланням: <http://www.k-malevich.ru/library/gradostroitel'naya-zhivopis-i-kazimir-malevich4.html>
22. Гуска М. Проблема символу та архетипу у живописі українського модерну та авангарду // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – 2002. - №1.
23. Изард К. Эмоции человека. – М., 1980.
24. Ильенков Э. Об эстетической природе фантазии // Вопросы эстетики. – М., 1964.
25. Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору. – Луцьк, 1997.
26. Даниленко В.Я. Дизайн. – К., 2002.
27. Даниленко В.Я. Особливості становлення дизайну в Україні // Діалог культур. – Львів, 1996. – Вип. 2.
28. Дизайн та образотворче мистецтво: Словник. – Луцьк, 2000.
29. Дмитренко М., Іванникова Л., Лозко Г., Музиченко Я., Шалак О. Українські символи. – К., 1994.
30. Дом и интерьер. – 2002. - №3 (18).
31. Запаско Я.П. Пам'ятники книжкового мистецтва. Українська рукописна книга. – Львів, 1995.
32. Земпер Г. Практическая эстетика. – М., 1971.
33. Каган М.С. Морфология искусства. М.: Искусство, 1972 – 440 с.
34. Кара-Васильєва Т.В. Історія мистецтва ХХ століття: концепція, нові підходи й оцінки // Матеріал знаходиться в мережі Інтернет за посиланням:

<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16837/12-Kara-Vasilyeva.pdf>

35. Кучерявий В.П. Екологія: Підручник. – Львів, 2001.
36. Лебедев Ю.С. Архитектура и бионика. – М., 1977.
37. Левчук Л.Т. Західноєвропейська естетика XX століття. – К., 1997.
38. Легенький Ю.Г. Дизайн: культурологія та естетика. – К., 2000.
39. Ле Корбюзье. Архитектура XX века. – М., 1970.
40. Линч К. Совершенная форма в градостроительстве. – М., 1986.
41. Литинецкий И.Б. Бионика. – М., 1976.
42. Лосев А.Ф. История античной эстетики. – М., 1963.
43. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навч. посібник. – К., 1996.
44. Мастера искусства об искусстве. – М., 1933.
45. Мистецтво Київської Русі / Автор-упорядник Асєєв Ю.О. – К., 1989.
46. Михайленко В.Е., Кащенко А.В. Природа-геометрия-архитектура. – К., 1981.
47. Михайленко В.Є. Яковлев М.І. Основи композиції. Геометричні аспекти художнього формотворення. – К., 2004.
48. Мольт А. Самоактуализация личности и самообразование. – К., 1994.
49. Моляко В.А. Творческая одаренность и воспитание творческой личности. – К., 1991.
50. Новик И.Б. О моделировании сложных систем. – М., 1965.
51. Оленіна О.Ю. Реклама як явище художньої культури: Автореферат дис. канд. мистецтвознавства. – К., 1998.
52. Переверзев Л.Б. Искусство и кибернетика. – М., 1966.
53. Потебня А.А. Эстетика и поэтика. – М., 1976.
54. Раздорский В.Ф. Архитектоника растений. – М., 1955.
55. Раппопорт С.Х. О природе художественного мышления // Эстетические очерки. – М., 1967.
56. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості. – К., 1996.

57. Ріхард Вагнер та ідея синтезу мистецтв. Матеріал розміщений за посиланням: <https://www.theguardian.com/music/musicblog/2013/apr/18/a-z-wagner-gesamtkunstwerk>
58. Рудницька О.П. Українське мистецтво у полікультурному просторі: Навчальний посібник. – К.: ЕксОб, 2000. – С. 85 – 99.
59. Рязанов С.А. Дизайн и психология в рекламе: Учеб. пособие. – Саратов, 1998.
60. Семиотика и искусствоведение. Современные зарубежные исследования. – М., 1972.
61. Синтез мистецтв: Навчальний посібник / В.Г.Чернявський, І.О.Кузнецова, Т.В.Кара-Васильєва, З.А.Чегусова. – К.: НАУ, 2012. – 320с.Сомов Ю.С. Композиция в технике. – М., 1977.
62. Степанов Г.П. Взаимодействие искусств. – Л, 1973.
63. Столович Л.Н. Природа эстетической ценности. – М., 1972.
64. Столяров Я.В. Несколько слов о красоте в технике. – Харьков, 1910.
65. Страутманис И. Информационно-эмоциональный потенциал архитектуры. – М., 1978.
66. Точные методы в исследованиях культуры и искусства. Материалы к симпозиуму в 2-х частях. – М., 1971.
67. Тростников В.Н. Алгебра гармонии. – М., 1968.
68. Татіївський П. Особливості становлення та перспективи розвитку дизайну в Україні: Автореферат дис. ... канд. тех. наук – К., 2002.
69. Українське мистецтво у полікультурному просторі: Навч. Посібник. – К., 2000.
70. Уледов А.К. Духовная жизнь общества: Проблемы методологии, исследования. – М.: Мысль, 1980. – 271 с.
71. Фехт-Бабушкин Ю.И. Искусство и духовное развитие личности как проблема научного управления художественной культурой // Методологические проблемы прогнозирования и управления в области художественной культуры. – М.: Наука, 1980. – С. 25 – 44.

72. Фей М.Д. Реклама, маркетинг и дизайн в Интернете. – М., 1999.
73. Харьковская школа дизайна. Опыт подготовки дизайнеров в Харьковском художественно-промышленном институте. – М., 1992.
74. Хмельовський О. Вступ у дизайн. – Луцьк, 2000.
75. Художественное восприятие: Сб. статей. – Л., 1971.
76. Хьелл Л. Зиглер Д. Теории личности. – СПб., Питер, 2013. – С. 3 – 606.
77. Цойгнер Г. Учение о цвете. – М., 1971.
78. Цыганкова Э.Г. У истоков дизайна (Машины и стили). – М., 1997.
79. Число и мысль. Сборник. – М., 1977.
80. Чмихов М.О., Кравченко Н.М., Черняков Т.І. Археологія та стародавня історія України.
81. Щербо А.Б., Джола Д.Н. Красота воспитывает человека. – К.: Рад. шк., 1980. – 104 с.
82. Шинкарук В.И., Орлова Т.И. Художественное мышление в системе видов мыслительной деятельности // Вопросы философии. – 1984. - № 3. – С. 18 – 28.
83. Шмагало Р.Т. Художньо-промислова освіта Галичини у міжнародних зв'язках // Діалог культур: Міжвуз. Збірник наук. праць. – Львів, 1996. – Вип. 2.
84. Шубников А.В., Копчик В.А. Симметрия в науке и искусстве. – М., 1972.
85. Шудря Е.П. Социальный процесс и развитие искусства // Искусство и творческая деятельность. – К., 1979.
86. Яковлев М.І. Основи формування професійного мислення художників графічного дизайну // Технічна естетика і дизайн: Міжвідомчий науково-технічний збірник. – К., 2004. – Вип. 3 – 4.
87. Manzini E. Nel villaggio planetario // Modo. – 1986. - № 86.
88. Michael A. Vidalis. Gesamtkunstwerk - total work of art, Architectural Review. – June 30, 2010.
89. Muthesius H. Kultur und Kunst. – Jena, 1904.
90. Read H. The meaning of art. – London, 1965.

91. Robert L. Delevoy. Encyclopaedia of Modern Architecture. — Thames & Hudson, 1977.
92. Wolfman U. Richard Wagner's Concept of the 'Gesamtkunstwerk' // Interlude, 2013.